

АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ МОЛОДІ УКРАЇНИ

Анотація. Розглянуто актуальні соціальні проблеми української молоді, а також запропоновано шляхи їх вирішення. Виконано аналіз основних тенденцій щодо життєзабезпечення, рівня працевлаштування, показників та структури захворювань, соціально-демографічних проблем.

Аннотация. Рассмотрены актуальные социальные проблемы украинской молодежи, а также предложены пути их решения. Выполнен анализ основных тенденций относительно жизнеобеспечения, уровня трудоустройства, показателей и структуры заболеваний, социально-демографических проблем.

Annotation. The urgent social problems of youth in Ukraine as well as the ways of solving them have been discussed. The main trends as for life support, employment level, indexes and structure of diseases, sociodemographic problems have been analysed.

Ключові слова: соціальні проблеми молоді, працевлаштування молоді, соціально-демографічні проблеми.

У сучасних умовах проблеми молоді займають важливе місце, адже в світі молодь становить значну частину населення і відіграє провідну роль у вирішенні моральних, соціологічних і політичних проблем людства. Життєві цінності і пріоритети молоді визначають образ нашого майбутнього. За оцінками експертів головними проблемами молоді є працевлаштування, житлозабезпечення, погіршення стану здоров'я, соціально-демографічні проблеми, а також проблеми в освітній системі.

Проблемами молоді цікавляться такі міжнародні організації, як ООН і ЮНЕСКО. Відомо, що організації приділяють особливу увагу розвитку покоління, прагнуть створити умови для активної участі молоді в усіх сферах соціального, політичного, економічного та культурного життя. Аналізом і проблематикою поведінки молоді, а також специфікою її свідомості займалися такі вчені: Л. Аза, О. Вішняк, Л. Виготський, Е. Голохова, Д. Зюзін, А. Макаренко, Л. Шпак, В. Шубкін, О. Якуба. Вчені переконливо довели, що молодь – це поняття не тільки і не стільки вікове, скільки соціальне й історичне. У різні часи й у різних суспільствах молоддю вважалися люди різного віку.

Метою статті є уточнення соціальних проблем молоді України.

За результатами дослідження в молодіжному середовищі України панує найвищий рівень вимушеного безробіття – 13,9 %, найчастіше проблеми, з якими стикається молодь під час пошуку роботи – це відсутність стажу роботи та потреба необхідних "зв'язків". Менш значущими є такі труднощі: роботодавці не бажать працевлаштовувати молодь або вимагають від неї дуже багато знань і вмінь. Серед опитаної молоді свій власний бізнес має 6 % молодих людей. Головна перешкода для започаткування і ведення власної справи – брак стартового капіталу – 38 %, а також висока ставка податку, податковий гніт – 37 %. Найефективніші засоби сприяння зайнятості молоді: по-перше, зобов'язати навчальні заклади забезпечити випускникам перше робоче місце – 44 %, а по-друге, встановити на підприємствах квоти для молоді – 41 %.

Гостро постала проблема житлозабезпечення молоді. Щорічно збільшується кількість молодих сімей, які перебувають на квартирному обліку. У 2010 році на квартирному обліку перебувало 88,6 тис. осіб, а у 2011 році вже 112,6 тис. осіб. Частка тих хто отримав квартири становить від 1,1 до 1,9 % відповідно до квартирному обліку [1, с. 35].

Іншою соціальною проблемою української молоді є стан здоров'я. Упродовж останніх десяти років серед молоді відбулося підвищення рівня захворюваності й поширеності хвороб за всіма їх класами. У табл. 1 наведені результати про стан захворювання за 2007 – 2012 роки.

Таблиця 1

Захворюваність населення України за 2007 – 2012 роки

Роки	Кількість хворих	Захворювання органів дихання
2007	32 912	13 894
2008	32 240	13 308

2009	30 807	13 946
------	--------	--------

2010	32 467	13 671
2011	33 032	14 528
2012	33 080	14 595

* узагальнено за роботою [2, с. 48]

За даними показниками, захворювання молоді в Україні має негативну тенденцію до збільшення. У структурі захворювання основними є такі хвороби: органів дихання, шкіри, інфекції. Поширюються психічні захворювання, наркоманія, алкоголізм. Окреслюється тенденція до погіршення психічного здоров'я молоді. Кожна 3 дитина народжується з відхиленням у розвитку нервової системи. Серед зареєстрованих споживачів наркотиків молодь віком до 28 років становить 80 %. За останні 10 років частка хворих на наркоманію серед неповнолітніх збільшилася у 6 – 8 разів. Хворіє на наркоманію переважно молодь, яка не працює. Поглиблення цих явищ викликає загрозу демографічної безпеки, оскільки середній вік уражених на наркоманію становить 26 років, тобто є найактивнішим репродуктивним віком [3, с. 26].

До проблем молоді відносяться соціально-демографічні проблеми України, які свідчать про майбутнє збільшення навантаження на молодь з позицій розширеного відтворення населення.

Таблиця 2

Основні демографічні показники за 2008 – 2012 роки

Показники	2008 р.	2009 р.	2010 р.	2011 р.	2012 р.
Чисельність населення, осіб	47 516 702	47 166 163	46 831 662	46 559 578	46 287 138
Природне скорочення на 1 000 осіб	- 8,8	- 10,1	- 8,9	- 7,8	- 7,8
Рівень народжуваності на 1 000 осіб	8,8	8,6	9,2	9,8	10,2
Рівень смертності на 1 000 осіб	17,6	18,7	18,1	17,6	18

* узагальнено за роботою [2, с. 53]

За даними табл. 2 можна зробити висновок, що протягом останніх років зберігається низький рівень народжуваності, який не забезпечує навіть простого відтворення поколінь.

Беручи до уваги зазначене, можна запропонувати такі рішення проблеми: посилити державний контроль за працевлаштуванням молоді, запровадити програми соціального захисту, поглиблювати інформаційні, культурні зв'язки шляхом організації та забезпеченням закордонних поїздок молодіжних груп України, спрямувати ресурси не тільки на лікування хвороб, а й на профілактику захворювань та популяризацію здорового способу життя, зобов'язати навчальні заклади забезпечити випускникам перше робоче місце, встановити на підприємствах квоти для молоді.

Соціальний портрет молоді формується під впливом соціальних і політичних чинників. Для того, щоб формування молоді здійснювалося згідно із суспільними процесами, необхідно визначити її роль і місце в суспільстві, з'ясувати і вирішити її труднощі та проблеми. Вирішення багатьох проблем залежить від факторів соціально життя. Мається на увазі вибір професії, життєвого шляху, професійної мобільності. У дослідженні молодіжних проблем неможливо оперувати позитивними чи негативними фактами життєдіяльності молоді. Необхідний глибокий системний аналіз життя молоді.

В Україні спостерігається погіршення соціальних умов життєдіяльності молоді. До найбільш нагальних проблем можна зарахувати такі: проблеми працевлаштування, забезпечення здоров'я, тенденції старіння нації, що пов'язані з відсутністю передумов зростання народжуваності.

Наук. керівн. Полубедова А. О.

Література: 1. Хмельярчук М. І. Зайнятість і соціальний захист молоді : монографія / М. І. Хмельярчук. – Львів : НАН України, Ін-т регіон. дослідження. – 2011. – 126 с. 2. Економічна активність населення України 2012: Статистичний збірник / відп. за вип. І. В. Сенік. – К. : Державний комітет статистики України, 2012. – 104 с. 3. Соціальний захист молоді: питання теорії та практики / відп. ред. В. Т. Лисовський. – М., 2005. – 400 с. 4. Синенко Н. Молодіжне безробіття в Україні та шляхи його подолання / Н. Синенко // Довідник кадровика. – 2007. – № 3. – С. 86–89. 5. Ткаченко Г. І. Соціологія: інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни / Г. І. Ткаченко, Г. В. Новічков. – Рівне, 2006. – 224 с.